

Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia

Treball de Fi de Grau Resum executiu

L'aparició del discurs anticatalanista al País Valencià (1975 – 1982)

*El futbol com a via per la construcció del discurs anticatalanista al
País Valencià*

Autor: Daniel Patiño Portillo

Tutor: Jordi Mir Garcia

Data: 20 de maig de 2019

Grau en Ciències Polítiques i Gestió Pública

L'aparició del discurs anticatalanista al País Valencià (1975 – 1982)

El futbol com a via per la construcció del discurs anticatalanista al País Valencià

Daniel Patiño Portillo. Ciències Polítiques i Gestió Pública a la Universitat Autònoma de Barcelona

El País Valencià va ser un dels territoris de l'Estat a on la transició espanyola es va desenvolupar en un grau més alt de convulsió i conflictivitat social. Davant l'emergència de l'esquerra valencianista a l'arena política, les classes hegemòniques franquistes i la dreta valenciana van traslladar la discussió política al terreny identitari, alimentant el discurs anticatalanista i regionalista del blaverisme. L'operació es va desenvolupar a través de diverses vies per guanyar l'opinió pública, entre elles el València CF.

El present treball de fi de grau va nàixer amb la finalitat d'analitzar el moment en el qual apareix a primera plana de l'escena política el moviment polític conegut com a blaverisme i com el discurs anticatalanista va acabar per impregnar la societat. L'anàlisi se centra en el període entre el final de la dictadura franquista i l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana (1975-1982). En última instància, la recerca ha anat encaminada a identificar quina influència va aportar el futbol, concretament el València CF com a entitat esportiva més important del territori, per l'èxit d'aquest determinat discurs al conflicte identitari valencià.

L'objectiu del treball és elaborar una descripció de la irrupció del discurs del moviment blaver, anticatalanista i regionalista, com a actor polític de primer ordre, emmarcant el fenomen al període de la transició espanyola, quan la mobilització de les esquerres valencianistes va fer reaccionar a l'alta burgesia i dreta valencianes amb totes les eines al seu abast, inclòs el club de futbol valencià. Per tant, es persegueix esbrinar quin ha sigut el paper que ha jugat el futbol en el conflicte identitari, si realment va ser una peça indispensable per a l'èxit del discurs blaver i la posterior hegemonia dels postulats anticatalanistes al País Valencià. Per desenvolupar el treball han sigut emprats articles i estudis sobre futbol i anticatalanisme, el documental *Del Roig al Blau*¹ i entrevistes a Francesc Viadel, professor expert en blaverisme, i a Francesc Arabí, reconegut cronista polític i esportiu, editor de Levante-EMV.

La rellevància que adquireix la qüestió sorgeix dos aspectes de cabdal importància a la ciència política especialment avui dia. Per una part, a partir de l'interès cap a l'extens debat a les ciències polítiques i socials sobre la identitat i, per altra part, la importància del problema s'emmarca al tema de les tensions territorials a l'Estat espanyol. En última instància, pot ser de gran interès per l'àmbit acadèmic exposar el paper del futbol com a

---

¹ Universitat de València. (productor) i Soler, L. (dir.). (2005). *Del roig al blau (La transició valenciana)* [documental]. Espanya: Taller d'audiovisuals de la Universitat de València.

espai d'expressió de la identitat i la posició dels clubs futbolístics davant els dos punts mencionats anteriorment.

Segons les evidències recollides a l'estudi, va ser durant el procés autonòmic valencià quan el blaverisme va plantejar la reivindicació d'un seguit de símbols: la senyera coronada amb franja blava i bandera de la ciutat de València com a ensenya de l'autonomia, la denominació de "Regne de València" pel territori i l'Himne de l'Exposició com a himne oficial, a més de la negació de la unitat de la llengua. Els postulats adoptats per l'esquerra valenciana, inspirats en els plantejaments de recuperació nacional de Joan Fuster, incloïen la reivindicació de la senyera quadribarrada com a ensenya oficial, el nom de País Valencià com a denominació del territori i La Muixeranga com a himne, a més de reconèixer la unitat de la llengua. El València CF es va convertir en una de les vies de legitimació de les tesis del blaverisme a través de la directiva del club encapçalada per José Ramos Costa, president de l'entitat entre 1976 i 1984. L'operació es va dur a terme essencialment a través de l'ús de la simbologia blavera i la promoció i expressió social del discurs a l'estadi, concretament als partits contra el FC Barcelona. La utilització política del futbol no és exclusiva i pròpia del cas valencià, sinó que té els seus orígens al règim feixista italià amb l'objectiu de reafirmar una determinada idea d'identitat col·lectiva.

En síntesi s'afirma que, per un costat, les elits dominants durant el franquisme van veure perillar la seva posició social de manera que van promoure un conflicte social al voltant de la identitat del País Valencià, defensant els plantejaments anticatalanistes del moviment blaver. Per altre costat, el València CF participa en el conflicte identitari com a canal de difusió i normalització del discurs anticatalanista, tot i que la implicació del club no va ser l'element decisiu per la victòria del blaverisme a la qüestió identitària. Convé fer ressaltar que identitat i futbol són dos aspectes estretament units, tot i que la literatura és escassa o antiga. Seria convenient desenvolupar un estudi més exhaustiu sobre el tema, així com aprofundir en l'anticatalanisme i el seu ús polític per part de determinats sectors socials.

Bibliografia principal

Alcaide Hernández, F. (2009). *Fútbol: Fenómeno de fenómenos*. Madrid: LID Editorial Empresarial.

Flor, V. (2011). *Noves glòries a Espanya: Anticatalanisme i identitat valenciana*. Catarroja-Barcelona: Editorial Afers.

Viadel, F. (2009). *No mos fareu catalans: Història inacabada del blaverisme*. València: Publicacions de la Universitat de València.